

Sr. Janez Potocnick
COMISARIO DE MEDIO AMBIENTE DE LA UE
Avenue de Beaulieu 5
1160 Brussels

Cerdanyola del Vallés, 5 de abril de 2011

Apreciado Sr. Potocnick,

El Ayuntamiento de Cerdanyola del Vallés, acordó en el plenario celebrado en fecha 27 de Enero de 2011, *atendiendo a su participación en el Consorci Urbanístic de Cerdanyola del Vallés, dirigir una consulta al Comisario de Medio Ambiente de la Unión Europea para buscar una solución definitiva para realizar la recuperación ambiental del vertedero de Can Planas ubicado en el Centro Direccional de Cerdanyola del Vallés, de acuerdo con la normativa medioambiental de la Unión Europea.*

Por esta razón solicitamos que el Comisario del Medio Ambiente de la Unión Europea nos asesore sobre cual es la solución idónea para la restauración ambiental del vertedero de Can Planas, teniendo en cuenta la prevención de la salud de las personas y del medio ambiente, a partir de los estudios existentes elaborados por la empresa consultora especializada (Idom), de los pronunciamientos de las administraciones competentes, considerando los usos actuales i los usos futuros previstos sobre el emplazamiento y de acuerdo con la legislación europea, estatal y catalana.

Adjuntamos al presente escrito la siguiente documentación:

- Nota técnica resumida de febrero de 2011: Resumen del trámite del proceso de restauración del vertedero de Can Planas.
- Nota técnica resumida del Centro Tecnológico de Manresa, 2003. Documento completo en CD.
- Nota técnica resumida de febrero de 2011: Vertedero de Can Planas. Resumen del trabajo realizado por Idom Noviembre 2008.
- Estudio de delimitación y actividad del vertedero de Can Planas. Análisis de soluciones. Definición de la solución adoptada a nivel de anteproyecto. Resumen ejecutivo. Idom Noviembre de 2008. Documento completo en CD.
- Estudio de delimitación y actividad del vertedero de Can Planas. Análisis de soluciones. Definición de la solución adoptada a nivel de anteproyecto. Informe de Observaciones i Sugerencias. Idom Febrero de 2009.
- Anteproyecto de actuaciones para la recuperación ambiental de Can Planas. Noviembre de 2009

*IDOM sender!
Manresa 2003!*

no

Quedamos a su disposición para cualquier duda o aclaración que sea de su interés.
Muy cordialmente,

Carme Carmona

Alcaldesa de Cerdanyola del Vallès i Presidenta del Consorci Urbanístic de Cerdanyola del Vallès

Introducción general

Cerdanyola del Vallès es un municipio de Catalunya, situada a unos 14 kilómetros de su capital, Barcelona, y con una población de 58.407 habitantes (2010). En su término municipal se encuentran importantes equipamientos científicos, como el sincrotrón ALBA, equipamientos universitarios - Universidad Autónoma de Barcelona -, equipamientos industriales y empresariales, como el Parque Tecnológico del Vallès, en una situación privilegiada en cuanto infraestructuras de comunicación con Europa y el resto del Mundo.

En el término municipal de Cerdanyola del Vallès, ocupando una superficie de 342 hectáreas, existe una gran superficie de suelo urbano futuro pendiente de desarrollo urbanístico, conocido como Centro direccional, que pretende convertirse en un potente motor científico, tecnológico y empresarial.

El Centro Direccional fue previsto como un proyecto de centro de actividad económica y administrativa alternativo a la ciudad de Barcelona ya desde antiguo en el Plan general metropolitano (PGM), concretamente en el año 1976. El planteamiento actualmente vigente, resultado de múltiples modificaciones del original, fue aprobado definitivamente el 20 de septiembre de 2005 por el Conseller de Política Territorial y Obras Públicas de la Generalitat de Catalunya.

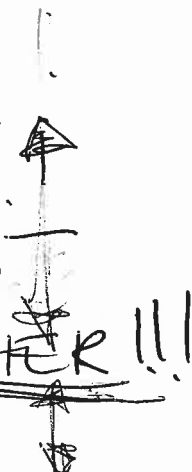
Anteriormente, el 29 de mayo de 2001, se había creado el Consorcio Urbanístico del Centro Direccional de Cerdanyola del Vallès, entidad pública formada por el Incasol, (entidad de gestión de suelo de la Generalitat de Catalunya) y el Ayuntamiento de Cerdanyola del Vallès, con la finalidad de desarrollar, promover y ejecutar el planeamiento.

Dentro del Centro Direccional, y ocupando una extensión completa de 182.522 m² (18,25 hectáreas), se encuentra el vertedero de Can Planas. El volumen de residuos allí acumulados es de unos 2,5 millones de m³ de muy diferentes tipologías. Can Planas había sido originariamente una cantera de arcillas que, hacia los años 70 del siglo XX empezó a ser utilizada como vertedero. Posteriormente se autorizó el relleno de la cantera de arcillas mediante el depósito controlado de residuos industriales diversos, que tuvo un tratamiento adecuado a sus características según los niveles de exigencia y de seguridad previstos en aquel momento. Dicho vertedero se clausuró en 1995.

~~De conformidad con el planeamiento actual,~~ en el entorno de los límites iniciales del vertedero de Can Planas se planificó la construcción de viviendas, equipamientos públicos y de suelo destinado a centros de investigación y empresas de innovación.

El Consorcio Urbanístico del Centro Direccional, cuando tuvo constancia de que el vertedero se encontraba dentro del ámbito territorial a desarrollar, encargó el año 2003 al Centro Tecnológico Manresa de la Universidad Politécnica de Catalunya la elaboración de un informe relativo al impacto ambiental que ese vertedero producía al entorno más inmediato y al área de influencia (ver conclusiones del estudio en documento adjunto).

Según el convenio firmado el año 2006 entre el Ayuntamiento de Cerdanyola del Vallès, el Consorcio Urbanístico del Centro Direccional de Cerdanyola del Vallès, la Agencia de residuos

de Catalunya y la Entidad Metropolitana de Servicios Hidráulicos y Tratamientos de Residuos (entidad local que gestiona el suministro y el saneamiento de agua potable, el saneamiento de las aguas residuales y de los residuos municipales de 33 municipios del área metropolitana de Barcelona), acordaron la restauración del vertedero de Can Planas para hacerlo compatible con el desarrollo urbanístico previsto.

Por este motivo, en el año 2007, el Consorci Urbanístico del Centro Direccional de Cerdanyola del Vallès, adjudicó a la empresa IDOM Ingeniería y Sistemas SA, la redacción del estudio de delimitación y actividad del vertedero de Can Planas, análisis de soluciones y definición de la solución adoptada a nivel de anteproyecto (ver documento adjunto).

Las administraciones competentes siguieron los análisis y propuestas de restauración del estudio y, al finalizar el mismo, acordaron que tipo de solución debería emplearse.

**RESUM DEL TRÀMIT DEL PROCÉS DE RESTAURACIÓ DE L'ABOCADOR DE CAN PLANAS.
FEBRER 2011**

2003. ? → Informe a Monvosa?
Informe Juridic?

2005. Setembre. Aprovació del Pla Parcial del Centre Direccional de Cerdanyola

- Amb Declaració d'Impacte Ambiental favorable de data 6 de setembre de 2005, publicada al DOGC del 31 de gener de 2009.

2006. Octubre: Constitució de la Comissió Mixta de Concertació i Control Ambiental del pla i les obres del pla

Donant compliment a la DIA, i coincidint amb el inici de les obres d'urbanització, es constitueix la Comissió Interadministrativa per al seguiment ambiental de l'execució del pla. Integrada per Ajuntament, Incasol, DG Urbanisme, ARC, ACA, el mateix Consorci i Presidida per la DG de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat del Departament de Medi Ambient, que vetllarà pel contingut, periodicitat, aplicació i època de realització de les mesures preventives i correctores que assenyala l'estudi d'impacte ambiental i la Declaració d'impacte Ambiental.

2007. Gener. Constitució de la Comissió interadministrativa per a la restauració de Can Planas

Integrada per l'Agència de Residus de Catalunya (ARC), l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus (EMSHTR), l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès i el Consorci del Centre Direccional de Cerdanyola (format a la seva vegada per l'Ajuntament i l'Institut Català del Sòl). Existeix una comissió de tècnics integrada per les diferents administracions constituents, a la qual s'afegeix l'any 2009 l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).

L'encàrrec al Consorci és endegar el procés de restauració de l'abocador de Can Planas amb un repartiment del finançament entre les diferents administracions públiques del 40 % per a la ARC, el 40 % per a l'EMSHTR i el 20 % per a l'Ajuntament.

Els treballs realitzats a partir d'aquesta data són els següents:

2007. Maig. Publicació d'un concurs d'abast europeu per a la diagnosi de les condicions actuals de Can Planas, l'anàlisi de les possibles alternatives de restauració ambiental i la definició a nivell d'avantprojecte de l'opció seleccionada
S'adjudica el novembre de 2007 a l'enginyeria basca IDOM.

2008. Novembre. Lliurament per part d' IDOM dels treballs de diagnosi i proposta d'alternatives de restauració

2008. Desembre. Presentació de l'informe al Consell Municipal de Medi Ambient

2009. 1er trimestre. Procés d'exposició al públic. Incorporació d'observacions i suggeriments

Es reben 4 escrits d'al·legacions (CEPA, Els Verds, PSC i Via Verda) → Denegades
El Febrer de 2009 l'enginyeria IDOM elabora un escrit responent a aquestes al·legacions.

2009. 1er trimestre. Presentació convocatòria de subvenció FEDER

Denegat el setembre de 2009.

2009. Febrer. Presentació dels resultats dels treballs i l'informe de suggeriments a la Comissió Mixta de Concertació i Control Ambiental de les obres del pla parcial del centre direccional

D'aquesta Comissió en són membres les administracions competents en la matèria: ARC, ACA, Departament Medi Ambient S.D.G. Polítiques Ambientals i Sostenibilitat, Ajuntament, Incasol i Consorci.

S'acorda desenvolupar a nivell d'avantprojecte l'alternativa tipus 3, subratllant la necessitat de reduir al màxim l'afectació sobre el límit de l'abocador per raó del planejament, amb l'objectiu, per una banda, d'evitar al màxim les molèsties i impactes generats sobre l'entorn per una excavació de residus i, per altra banda, per minimitzar el volum de residus a gestionar externament a l'actuació.

trascendeix
quimo públic
Allegacions,
investigació
penal

També s'acorda que el tràmit a seguir amb l'avantprojecte és adreçar-lo a la Ponència Ambiental per tal que aquesta es pronunciés motivadament en relació al tràmit ambiental de l'actuació prevista (article 6, annex II, RD Legislatiu 1/2008 text refós Llei d'Avaluació d'Impacte Ambiental).

2009. Maig. ARC i EMSHTR donen la seva conformitat per escrit a l'Ajuntament de Cerdanyola en relació a la solució adoptada per la Comissió Mixta de Concertació i Control Ambiental de les obres.

2009. Juny. Acord municipal

S'acorda desenvolupar a nivell d'avantprojecte l'alternativa tipus 3.

2009. Abril. Lliurament de l'Avantprojecte redactat per IDOM.

2009. Novembre. Lliurament del modificat de l'Avantprojecte

Incorpora modificacions introduïdes pel planejament que està en tràmit d'aprovació.

2009. Novembre. Tramitació del modificat de l'Avantprojecte al Departament de Medi Ambient per al seu tràmit a la Ponència Ambiental

2010. Març. Resolució de la Direcció General de Qualitat Ambiental

La resolució declara la no aplicació del tràmit d'avaluació del impacte ambiental del Modificat del Avantprojecte d'Actuacions per a la Recuperació Ambiental de l'Abocador de Can Planas. La resolució incorpora els informes de les diferents administracions competents consultades en el tràmit (ARC, ACA i Direcció General de Protecció Civil).

2009 – 2010. Elaboració de la proposta d'ordenació urbanística final

2010. Juliol. Lliurament al Departament de Medi Ambient l' ISAP del nou planejament

El Informe de Sostenibilitat Ambiental s'elabora per tal donar compliment al requeriment normatiu de l'avaluació ambiental estratègica del nou planejament, i incorpora entre d'altres tots els treballs de diagnosi i proposta de recuperació ambiental de l'abocador de Can Planas.

2010. 30 Agost. Sol·licitud a la convocatòria 2010 del Instrument Financer LIFE

Del projecte *SELLADO SUPERFICIAL DEL VERTEDERO DE CAN PLANAS CON USO DE MATERIAL RECICLADO DE LA CONSTRUCCIÓN*

2010. Setembre. Inici dels tràmits per a la licitació del projecte constructiu

A data d'octubre de 2010 es publica la licitació del contracte per a la redacció del projecte constructiu en el BOP.

2011. Gener. Suspensió del procés de licitació del projecte constructiu i encàrrec d'una segona opinió

A petició del Ajuntament de Cerdanyola, i per acord del plenari municipal, es realitza la suspensió del procediment de contractació, i paral·lelament s'inicia el procés d'elaboració de les bases per a la contractació d'una segona opinió per a la recuperació de Can Planas, a partir de l'anàlisi realitzada per IDOM.

*Acció senseure
con el govern
Conflictes
socials i
polítics per
mits de l'ARC per
falsa remediación*

*Acord unànim del Ple per consultar
Comissari Europeu sobre una
autèntica solució que prioritzi la SALUT
Abril 2011
Acord unànim del Parlament de Catalunya*

NOTA TÉCNICA RESUMIDA Febrero de 2011: VERTEDERO DE CAN PLANAS. RESUMEN DE LOS RESULTADOS OBTENIDOS EN EL TRABAJO REALIZADO POR IDOM en Noviembre 2008.

Resumen del diagnóstico

Geología - hidrogeología:

Se constata que el terreno natural que rodea las cubetas rellenas de tierras y residuos está formado básicamente por arcillas, con permeabilidades muy bajas (10^{-7} - 10^{-8} m/s) que dificultan la transmisión tanto de aguas como de gases en la horizontal, a excepción de la zona noreste, aguas arriba en el sentido del flujo hidráulico, donde la permeabilidad es media (10^{-4} - 10^{-5} m /s).

Caracterización de los materiales de relleno:

El cubicaje de los materiales de relleno es de un total de 2,45 Millones de m³, con la siguiente tipología:

- 130.000 m³ de rellenos de tierras y rocas.
- 445.000 m³ de residuos inertes de Clase I.
- 1.540.000 m³ de residuos industriales de Clase II y residuos inertes de Clase I.
- 330.000 m³ de residuos industriales de Clases II y III y residuos inertes de Clase I.

Afectación exterior:

La afectación máxima detectada en las aguas subterráneas es la siguiente:

- **Sureste:** 6.000 µS/cm de conductividad¹ y 320 µg/l de plomo.
- **Este:** 270 µg/l de plomo.
- **Noreste:** 7.300 µS/cm de conductividad, 3.000 µg/l de TPH (hidrocarburos totales del petróleo), 0,53 µg/l de cloruro de vinilo, 0,44 µg/l de triclorbenzens y 2,9 µg/l de diclorfenols.
- **Sur:** se detectan sólo metales en concentraciones similares a los niveles naturales de los acuíferos de la zona.

La afectación detectada en el exterior se considera reducida dada las elevadas concentraciones de compuestos químicos presentes en el interior.

De las concentraciones detectadas sólo superan el nivel de intervención de la Normativa Holandesa² los TPH (600 µg/l) y el plomo (75 µg/l). La conductividad¹ se considera un indicador de la calidad de las aguas subterráneas.

Se observa que las mayores concentraciones detectadas en las aguas subterráneas están en la zona noreste, concretamente en el piezómetro de control Pz-3, el cual controla la calidad de las aguas subterráneas más superficiales³.

En cuanto a **gases** no se ha detectado la presencia de ningún gas típico de vertedero ni contaminante volátil al terreno natural de fuera del vertedero.

¹ La conductividad natural de las aguas subterráneas de la zona está alrededor de los 2.000 µS/cm. Por ejemplo, un agua se considera adecuada para riego si no supera los 2.000 µS/cm y un agua se considera adecuada para consumo humano si no supera los 2.500 µS/cm.

² En ausencia de normativa estatal o catalana específica para estos compuestos químicos en aguas subterráneas se suele utilizar metodológicamente la Normativa Holandesa como referencia. Si se supera este valor hay que analizar si el riesgo que comporta es admisible para la salud humana mediante un análisis cuantitativo de riesgos.

³ Exactamente el mismo punto hay otro piezómetro de control (Pz-2), pero que controla la calidad de las aguas subterráneas más profundas (posibles salidas a nivel de base del vertedero) y en este piezómetro la afección es nula. Estaba previsto realizar estudios adicionales en esta zona durante la elaboración del proyecto constructivo.

Conclusiones del Análisis Cuantitativo de Riesgos

Situación actual:

- Riesgo admisible sobre el vertedero, a pesar de hay que limitar los usos sobre el vertedero limitando el acceso.
- Riesgo admisible en torno al vertedero (Parque Tecnológico del Vallès -PTV- y núcleo urbano de Cerdanyola), a pesar de que IDOM hace una serie de puntualizaciones: 1) No se descarta la ocurrencia de situaciones anormales que impliquen un incremento de las concentraciones de exposición. 2) Realizar un seguimiento de la calidad del aire sobre los receptores y del agua. 3) Estudio específico de la dispersión de gases del vertedero y calidad del aire sobre los trabajadores del PTV.

Situación futura:

El desarrollo del planeamiento urbanístico vigente aprobado en septiembre de 2005 y modificado puntualmente en mayo 2008 es incompatible con los riesgos no admisibles existentes tanto sobre el mismo vertedero, como en las zonas que la rodean. Por lo tanto, hay que llevar a cabo una modificación del planeamiento vigente para corregir los usos que no son admisibles encima del vertedero y, paralelamente, se ejecutarán actuaciones correctoras y preventivas para tener las máximas garantías de seguridad para la compatibilidad de los usos previstos encima del vertedero y en el entorno del mismo.

Análisis y valoración de alternativas

IDOM propone diversas alternativas de gestión / remediación del ámbito.

1. **Excavación total del vertedero**: excavación y gestión a vertedero autorizado de todo el volumen de residuos. Valorada en 196,6 M €
2. **Sellado total del vertedero en su configuración actual**: sellado superficial y perimetral parcial mediante pantallas impermeables para gases y aguas (ejecutadas en terreno natural). Valorada en 52,2 M €
3. **Actuación mixta**: reducción de la superficie del vertedero ajustándola al nuevo planeamiento en el que se está trabajando. Supone la excavación parcial y sustitución por material apto de las zonas que puedan representar un riesgo inaceptable para los usos futuros previstos emplazamiento, junto con el sellado superficial del vertedero y la construcción de muros - pantallas impermeables a gases y aguas en determinadas zonas del perímetro del vertedero.
La alternativa 3 se subdivide en dos alternativas (3A y 3B), según el método constructivo de los muros - pantalla perimetrales: mediante taludes hasta el terreno natural en la alternativa 3A y la instalación de dos pantallas pelotazos de hormigón bentonita en el alternativa 3B. Valoradas en 35,7 y 34,8 M € respectivamente.
4. **Gestión del uso futuro**: no realizar ninguna actuación urbanística prevista. Valorada en 238 M €
5. **Confinamiento completo**: similar a la alternativa 3 pero interceptando el acuífero B y cierre total del vertedero mediante muros y pantallas perimetrales. Valorada en 50,2 M €

Valoran dos alternativas complementarias que en sí solas no son una solución para la problemática de Can Planas:

- **Tratamiento "in situ"**: aplicación de técnicas de saneamiento "in situ" como son la extracción de sólido vapor, air sparging, bioventing o biosparging. 457 M €
- **Excavación parcial**: excavación únicamente de la zona donde se encuentran depositadas las sales de aluminio. 135,5 M €

Las diferentes alternativas han sido valoradas numéricamente teniendo en cuenta aspectos medioambientales, económicos, de actuación sobre el riesgo, institucionales y sociales. La alternativa con mayor puntuación ponderada en base 100 corresponde a la actuación mixta 3A, seguida de la 3B (97) y de la segunda alternativa (91).

5. CONCLUSIONS, ESTRATÈGIES DE REMEDIACIÓ I RECOMANACIONS

5.1. Conclusions

En primer lloc, cal dir que donades la tipologia dels residus dipositats a la zona objecte del projecte, zona 3 segons la nomenclatura de l'EMA, així com les característiques del dipòsit que els conté, l'abocador en qüestió i part de la seva àrea d'influència constitueixen un lloc a tenir especial cura en el pla urbanístic de la zona, i actualment no és aconsellable la construcció de vivendes.

Respecte a la ubicació dels residus en el vas s'ha de destacar que pel que es desprèn de les dades de les perforacions realitzades a l'abocador la disposició dels residus de sals de fosa d'alumini no s'ha realitzat en forma de "capes" homogèniament sinó que aquests s'han acumulat preferentment a la part sud de l'abocador. S'han trobat residus pròxims a la superfície de l'abocador (menys de 3 m). També s'ha observat la presència de residus catalogats com a industrials fora de la zona destinada a ells.

La possibilitat d'extreure i tractar o disposar externament els residus de l'emplaçament, atenent a la gran quantitat de residus a tractar, a les seves característiques, i al tipus de disposició en el vas, no sembla aconsellable ja que probablement implicaria un conjunt d'operacions tècnicament i econòmicament inviables.

La problemàtica dels residus dipositats, concretament de les sals de fosa d'alumini es deu a la seva reaccionabilitat amb l'aigua, i precisament el vas que acull els residus industrials és una zona en la que hi ha un aqüífer de dimensions importants que s'extén en diverses direccions, per tant una part important dels residus estan en contacte continu amb aigua.

Les anàlisis dels vectors ambientals sòl, aigua i aire, i també els anàlisis de risc per a la salut indiquen el que es resumeix a continuació. Cal remarcar que per tal d'assegurar la validesa dels resultats i la protecció de la salut de les persones, els escenaris considerats són conservadors.

Sòls: En el cas dels sòls, cal prestar especial atenció a la presència de metalls pesants, que impliquen un risc cancerígen i no-cancerígen no

assumible per als escenaris "Parc públic" i "Residència amb hort" en la zona 3. Fora d'aquesta zona el risc és acceptable per a qualsevol escenari.

Aire: Les concentracions d'amoniac mesurades a la sortida de les xemeneies no presenten en principi una problemàtica important degut a la dispersió d'aquest gas.

Les concentracions de compostos volàtils analitzats per la EMA no són en molts casos menyspreables, donades les característiques tòxiques d'aquests compostos per la salut, s'han tingut en compte en l'avaluació de risc, del que s'ha després que el risc, tanc cancerigen com no-cancerigen, és inacceptable en tots els escenaris excepte per al cas "Treballador" en la zona 3. Fora d'aquesta zona el risc és acceptable per a qualsevol escenari.

Aigua: Les aigües de l'abocador amb una contaminació molt elevada es troben a l'aqüífer delimitat per JOLSA a 95' msn, amb una extensió que sobrepassa la zona 3, això indica una connexió entre les zones anomenades 1, 2 i 3. A tota aquesta zona, en el cas de que s'edifiqui, s'haurà de tenir en compte no només la presència d'aquesta aigua si no també la seva composició química, com per exemple efecte d'altres concentracions de clorurs i sulfats sobre estructures metàl·liques i ciment. La infiltració d'aquestes aigües en els subterranis dels edificis donaria riscos inacceptables per la salut humana.

Les analítiques preliminars dels piezòmetres instal·lats durant el projecte indiquen la possibilitat d'un moviment lent de les aigües de l'abocador en direcció NE que s'hauria de controlar en el futur. Per altra banda, la composició de les aigües en la resta de direccions i en zones no afectades pels reblliments, sembla indicar que no es troben afectades per l'abocador.

5.2. Estratègies de remediació i recomanacions

Les recomanacions que es deprenen de l'estudi realitzat són les següents:

Risc ambiental acceptable per al sòl: evitar contacte que impliquin un "parc públic" o "Residència amb hort". Com a mesura correctora, es

7. Establir un pla de vigilància apropiat de la zona, que permeti seguir l'evolució dels contaminants. Així, es necessari adaptar l'abocador en la mesura del possible a la normativa actual (DECRET 1/1997, de 7 de gener de 1997), sobre la disposició del rebuig en dipòsits controlats i per tant instal·lar una adequada xarxa de piezòmetres, 4 punts com a mínim, amb la finalitat d'efectuar el control de les aigües subterrànies.

C.D. amb infraestructura.

Resum executiu